

İSTANBUL'DA NARKO-TERÖRİZM VE TOPLUMSAL DÜZENİ TEHDİT BOYUTLARI¹

Narco-Terrorism and Dimensions of the Social Order Threats in Istanbul

Dr. Mustafa ÇALIŞKAN²

ÖZ: Bu çalışma, terör örgütleri ve uyuşturucu madde ticareti arasındaki illiyet bağının, maddi deliller doğrultusunda ispatlanması, narko-terörizme karşı verilen mücadelenin sosyo-kültürel yapı üzerindeki tesirinin gözlemlenebilmesi amacıyla hazırlanmıştır. Çalışmada, İstanbul özelinde narkotik madde ticaretine yönelik istatistiklerle birlikte, terör örgütü PKK'nın eylemsellik oranları arasındaki ilişki incelenmiş ve İstanbul Emniyet Müdürlüğü (İEM) tarafından, sahada yürütülen mücadelenin örgütsel faaliyetlere tesirinin bilimsel anlamda ölçülebilir hale getirilmesi hedeflenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Uyuşturucu, PKK, Eroin, Narkoterör.

ABSTRACT: This study was prepared in order to prove the causal link between terrorist organizations and drug trafficking in the direction of solid evidences to observe the effect of the struggle against narco-terrorism on the socio-cultural structure. Specific to İstanbul, in this study, with statistics on narcotics trade the relationship between the terrorist organization PKK and the rates of action were investigated and it has been aimed to make the impact of the struggle in the field on organizational activities scientifically measurable by İstanbul Police Directorate.

Keywords: Drug, PKK, Heroin, Narcoterrorism

GİRİŞ

Narkotik madde kaçakçılığı, 19. yüzyılın ikinci yarısından itibaren menfaat çevreleri için rant, terörizm için finans kaynağı, politik çıkar aracı ve hedef olarak belirlenen ülkelerin sosyo-psikolojik sosyo-kültürel dejenerasyonu gibi olgularının tümünü içeren bir sorun olmuştur. Dünya çapında uyuşturucu madde satışından kaynaklı problemlerden etkilenmeyen hemen hiçbir ülke yoktur denilebilir. "Hemen her ülke, coğrafi konumu, yaşam tarzı, sosyo-ekonomik du-

¹ Bu makale Polis Akademisi Başkanlığı Suç Araştırmaları ve Kriminoloji Araştırma Merkezi Müdürlüğü'nün (SAMER) düzenlediği "Uluslararası Uyuşturucu Konferansı'nda "İstanbul'da Narkotik Maddeyle Mücadele'nin Terör Örgütü PKK'nın Faaliyetlerine Tesiri" başlığıyla bildiri olarak sunulmuştur.

²Dr. Mustafa Çalışkan, İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü, İstanbul İl Emniyet Müdürlüğü, iletişim: mcaliskan68@yahoo.com.

Hakemli Araştırma Makalesi Peer-reviewed Research Article		
Başvuru Submission	Kabul Accept	Yayın Publish
17.01.2019	13.06.2019	30.06.2019

rumu ve bölgesel çatışmalar gibi nedenlerle bu sorunu farklı dönemlerde ve farklı seviyelerde yaşamaktadır”. İstanbul ise gerek demografik yapı gerekse coğrafi konum olarak, uyuşturucu madde pazarı ve uyuşturucu trafiği risk haritasında, dünya genelinde ilk sıralarda yer almaktadır (Aydın,2007:172).

Günümüzde uyuşturucu ticareti toplumun tamamına yakınından dorudan veya dolaylı olarak etkileyen önemli bir konudur. Bu yasa dışı faaliyetler, karmaşık üretim ve dağıtım sistemlerinden oluşmakla birlikte, uyuşturucu suçları birçok ülkede yaygın suçlar arasında yer almaktadır.

Uyuşturucu kaçakçılığının son halkası konumundaki madde bağımlıları, uyuşturucu maddeleri temin edebilmek amacıyla, her türlü riski göze alarak suç işleme eğilimiyle hareket etmektedirler (Tügiad, 1996:8). Bu nedendir ki narkotik madde ticareti, bir taraftan ülkelerin güvenliğinin tehdit ederken diğer taraftan sosyo-kültürel ve sosyo-ekonomik dengeyi bozmaktadır. Tüketicilerin bu denli bağımlı ve suç işlemeye meyilli olmaları ise terör örgütleri açısından önemli bir fırsat olarak görülmekte ve bu fırsat örgütler tarafından, örgüte eleman temin etme aşamasında kullanılmaktadır (Canlı Bomba, 2015).

İstanbul’un gerek coğrafi konumu nedeniyle narkotik madde trafiğinin kilit bir noktasında bulunması, gerekse, narkotik madde satışına yönelik ara eleman temini açısından önemli bir potansiyele sahip olması, narkotik madde ticareti ve olumsuz etkilerinden birinci derecede etkilenmesine neden olmaktadır. Örgütlerin taşeron olarak kullandıkları organize suç örgütlerinin PKK adına uyuşturucu ticaretini yönetmeleri ve narkotik madde ticaretinden kar payı almaları ise örgüt ve narkotik madde ticareti arasındaki bağlantının kurulması aşamasında ciddi zorluklara neden olmaktadır. Bunun en önemli nedenlerinden birisi de narkotik madde ticaretine yönelik operasyonlarda yakalanan şüphelilerin cezai sorumluluk nedeniyle örgütsel bağlara sahip çıkmama eğilimiyle hareket etmeleridir. Buna karşın, İstanbul özelinde elde edilen veriler, PKK ve narkotik madde ticaretinde rol oynayan kişiler arasındaki bağlantıyı ispatlar niteliktedir. Belirtilen nedenlerle narkotik ticareti örgütsel bağlara sahip organize suç örgütleri tarafından yürütülmektedir (Gökpınar, 2005: 218).

1. Amaç, Kapsam ve Yöntem

Terör örgütleri, uluslararası kurum-kuruluşların baskısına uğramamak adına, örgütsel faaliyetlerini siyasi kavramlar çerçevesinde şekillendirirken, en önemli maddi kaynakları olan uyuşturucu ticaretini, genellikle suç örgütleri üzerinden gerçekleştirmektedirler. Terör örgütleri ve uyuşturucu madde ticareti arasındaki bağlantının ortaya çıkarılması amacıyla yapılan çalışmalar ise maddi delil yokluğundan kaynaklı nedenlerle sınırlı kalmaktadır. Bu çalışmada, belirtilen zorluğun aşılabilmesi amacıyla, İstanbul'da gerçekleştirilen terör ve narkotik operasyonlarında terör-narkotik suçlarının her ikisini birlikte gerçekleştiren şüphelilerin bulunduğu örnek raporlar incelenerek Narkotik ve Terör (Narko-Terör) bağlantısının resmi olarak ispatlanması hedeflenmiştir. Araştırma aşamasında İstanbul İl Emniyet Müdürlüğü Makamının etik izni alınarak, Narkotik Suçlarla Mücadele Şube Müdürlüğü'nün Uyuşturucu madde ile birlikte terör örgütü üyesi yakaladıkları raporların “kişisel özel bilgilerin olmadığı olay özetleri” incelenmiştir. Olay özetlerinde yer alan bilgiler istatistik verilerden oluşmakla birlikte ve dosya içerikleri ile alakalı herhangi bir inceleme yapılamamıştır. Bu kapsamda, İstanbul'da gerçekleştirilen operasyonların terör örgütü ve uyuşturucu ticareti arasındaki bağlantının ispatlanması, toplumun terör örgütü PKK'nın iç yüzünü daha iyi algılaması ve örgütü ayakta tutan en önemli gelir kaynağının narkotik madde ticaretiyle elde edildiğinin gözlemlenebilmesi hedeflenmiştir.

2. Kavramlar, Tanımlar ve Temel Yaklaşım

Literatürde terörün yaygın kullanılan tanımı: “istenen politik taleplerin karşılanması için, kişilerin, grupların veya hükümetlerin korkutulması amacıyla, şiddet ve yok etme fiillerinin sistematik olarak kullanılması veya kullanılma tehdidi ile korku oluşturulması” (Oral, 2016: 343) doğrultusunda ifade edilmektedir.

Türkiye'de aynı kapsamda kullanılan “terör” ve “terörizm” kavramları, benzer çağrışımlar oluştursa da, farklı anlamlar içermektedir. Her iki kavramın, uluslararası bağlayıcılığı olan tanımlarının yapılamamasına karşın, terör ve terörizm; gerek nitelik-nicelik, gerekse amaç-kapsam bakımından birbirinden ayrılmaktadır. Bu kapsamda terör ve terörizm arasındaki farklılık irdelendiğinde; terör,

şiddet ve korkuyu ifade ederken; terörizm, şiddet ve korkunun sürekli ve sistematik olmasını içermektedir (Kazan, 2016: 110).

Uyarıcı ve uyuşturucu bir maddeye uzun süreli fizyolojik ve psikolojik bağımlılık gösteren kişinin, bireysel, toplumsal ve mesleki yaşamının kötüleşmesi şeklinde ortaya çıkan ve uyuşturucu madde kaynaklı rahatsızlığı” madde bağımlılığı olarak tanımlanmaktadır (Başkurt, 2003: 75). İnsanları uyuşturan ve sağlıklı düşünme yetilerini zamanla kaybetmelerine neden olan tüm maddeler ise niteliksel olarak uyuşturucu madde kapsamında değerlendirilmektedir. Narkotik suçların kapsamı Türk Ceza Kanunu (TCK) Madde: 188’le belirlenmiş olup, bu kapsamda: uyuşturucu-uyarıcı maddelerin imali, satışı arz edilmesi, temini, sevki, nakli, depolanması, ticaret amacıyla alınması ve benzeri hususlara değinilerek, bu suçların cezai sınırları belirlenmiştir (TCK, 2004).

Terör ve narkotik madde ticareti arasındaki bağımlı ilişki (Narko-Terörizm) irdelendiğinde, büyük kısmı sınırlarımız dışından ülkemize giriş yapan narkotik maddelerin; sevk, idare ve pazarlanmasının sınıra yakın yerleşim birimlerinde terör örgütleriyle iletişim halinde olan kişiler tarafından yönetildiği çalışmadaki bulgularla kısmen ispatlanmıştır. Yaşadıkları bölgelerden terör, ekonomik ve bu iki etkene bağlı nedenlerle başka bölgelere göç eden insanlar, yaşadıkları işsizlik sorununun tesiri ve yüksek gelir elde edebilme hedefiyle terör örgütlerinin ara eleman gücünü oluşturmaktadırlar. Bu durum bazen bilinçli olarak gerçekleştirilirken bazen de işsizlik sorununun neden olduğu ekonomik etkenler doğrultusunda gerçekleşmektedir. Thomas ve Znaniecki’nin 1940’ta oluşturduğu “Sosyal Düzensizlik Teorisi” (John, 1940: 74) ve 70’li yıllarda Clifford Shaw ve Henry D. McKay’in, göç hareketlerinin toplumsal yaşamda sosyal organizasyon bozukluklarına neden olduğunu teorileri (Snodgrass: 1976) bir bölgeden başka bölgeye göç eden kişilerin suçu da göç ettikleri bölgelere taşıdıklarına yönelik en önemli çalışmalardandır. Çalışmada terör ve Narkotik madde ticareti arasındaki bağımlı ilişkinin sıkı bağlarla birbirine bağlandığı net bir şekilde gözlemlenmektedir.

Frank Tannenbaum “Crime and the Community” adlı eseriyle suçun belirli bir bölgede kollektif etkileşim sonucunda öğrenilen bir süreç olduğunu savunarak suç sosyolojisine farklı bir bakış açısı

getirmiştir (Macit, 2017: 180). Terör örgütlerinin, İstanbul'a göç eden vatandaşlarımız arasında hemşerilik bağıyla suç ortağı arama çabası, bu teorik yaklaşıma uygun bir işleyişe sahiptir. Narkotik madde sevinde mesafe ne kadar uzun olursa olsun, örgütlerin suça sürüklediği suçla damgalanmış kişiler genellikle İran sınırından geçen uyuşturucunun Avrupa'ya kadar olan sevk ve idaresi hemşerilik bağıyla birbirine bağlı olan kişiler tarafından gerçekleştirilmektedir. Polis Akademisi Uluslararası Terörizm ve Sınır Aşan Suçlar Araştırma Merkezi'nin (UTSAM) verileri de bu durumu doğrularken, Türkiye'de yasa dışı esrar ekiminin %66'sının Lice ilçesi başta olmak üzere Diyarbakır'da gerçekleştirilmesi de, sınıra yakın bölgelerin uyuşturucu madde ticaretindeki rolü açısından önemli bir işarettir (Macit, 2017: 180).

Sosyolojik suç teorileri toplumun yapısı, değerleri, normları ve sosyal yapının kurumlarını suç nedenleri açısından odak olarak görmüştür. Genel olarak değerlendirildiğinde suçlar, sosyolojik bakış açısına göre sosyal yaşamın bir ürünüdür. Bu bağlamda sosyal yapı teorileri; toplum ve suç olgusu arasındaki ilişkiyi aydınlatmayı amaçlamaktadır. Sosyal yapı teorileri, suçu sosyo-kültürel yapının bir sonucu olarak görmekte ve sosyo-kültürel yapının değişmesine bağımlı olarak, suçun da değiştiğini, ortaya koymaktadır" (Yıldırım, 2014:4). Konu bu yaklaşım çerçevesinde ele alındığında, suçun işlendiği yer ve suç ortakları arasındaki bağlantı, narkotik-terör suçları arasındaki bağımlı ilişkiyi ortaya koymaktadır.

3. Terör Örgütü PKK ve Narkotik Madde Ticareti Arasındaki Bağlantı

3.1. Uyuşturucu Kaçakçılığı ve PKK Arasındaki Örgütsel Bağlantıya Yönelik Uluslararası Raporlar

1991-1992 yıllarında Avrupa ülkelerinde uyuşturucu madde suçlarından yakalanan Türk vatandaşlarının %55'inin doğu ve güneydoğu kökenli vatandaşlarımızdan oluştuğu belirtilmektedir (International Narcotics, 1992; Soner & Aslan, 2017:33-35). Bu durum narkotik maddeyi pazarlamaya çalışan PKK'nın yüksek gelir vaadiyle ve genellikle işsiz olan vatandaşlarımızı örgütsel faaliyetlerin maddi finansman ayağına ortak etme çabasının bir ürünüdür. Nitekim, 1992 yılında ülkemizdeki uyuşturucu madde suçundan yakalanan

şüphelilerin %25'e yakın bir kısmının Diyarbakır, Van ve Gaziantep nüfusuna kayıtlı oldukları, diğerlerinin de büyük bir bölümünün, Güneydoğu Anadolu bölgemizdeki diğer yerleşim birimlerinin nüfusuna kayıtlı oldukları gözlemlenmektedir (International Narcotics, 1992). Aynı raporda, Avrupa'da uyuşturucu ticaretiyle uğraşan şahısların üçte ikisinin terör örgütleriyle işbirliği içerisinde olan Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları olduğu ifade edilmekle birlikte, bu yörelerde geçmişte silah ve diğer kaçakçılık faaliyetleri ile uğraşan tanınmış ailelerin günümüzde PKK terör örgütü ile işbirliği yaparak Avrupa'da uyuşturucu pazarladıkları yapılan müşterek operasyonlar sonucu ortaya çıkartılmıştır (International Narcotics..., 1992).

İstanbul genelinde polis tarafından düzenlenen operasyonlarda uyuşturucu madde yakalama miktarının en yüksek olduğu ilk beş ilçe Tablo 1'de belirtildiği gibidir. Ayrıca narko-terör operasyonları kapsamında uyuşturucu yakalanan 117 şüpheliden 30'unun PKK'ya yardım yataklık ve terör örgütü propagandası yapmak gibi suçlardan kayıtlarının bulunduğu tespit edilmiş, 117 kişiden yaklaşık olarak %60'ının Doğu ve Güneydoğu bölgelerindeki illerin nüfusuna kayıtlı vatandaşlarımız olup İstanbul'da ikamet ettikleri belirlenmiştir (İEM, 2019). Avrupa'daki, göç, terör ve narkotik madde ilişkisi bağlamında, şüphelilere yönelik oranlar, İstanbul'da narko-terör operasyonlardaki rakamsal verilerle benzerlik göstermektedir. Gerek Avrupa'da gerekse İstanbul'da narkotik maddelerin sevki, idaresi ve pazarlanması sorumluluğunu üstlenenlerin aynı bölgelerden göç etmiş vatandaşlarımız olmaları, göç eden kişilerin ekonomik nedenler başta olmak üzere, uyuşturucu madde ile alakalı suçlarda isteyerek veya istemeyerek kullanıldıkları gerçeğini ortaya koymaktadır. Gerek Avrupa'da gerekse İstanbul'daki oranlar, belirli bir coğrafyadan göç eden kişilerin daha önce yaşadıkları bölgedeki suçu göç ettikleri bölgeye taşıdıklarını savunan Coğrafi Ekol Teorisi'ni (Yıldırım, 2014:4) doğrulamaktadır.

Tablo 1: İEM, Asayiş Şube Müdürlüğü Resmi Kayıtlarına Göre İstanbul'da En Fazla Narkotik Madde Ele geçirilen İlk Beş İlçe.

2018 Yılı İlçeler Uyuşturucu Yakalama İstatistikleri	Olay Sayısı	Şüpheli Sayısı	Tutuklu Sayısı	Toplam Uyuşturucu (Gram)	Toplam Hap Ecs-tasy/Capta- gon (Adet)
Bağcılar	4.228	5.238	351	127.553	25.239
Beyoğlu	924	1.253	308	35.836	23.411
Esenyurt	1.025	1.725	657	37.342	6.772
Fatih	2.362	2.983	413	12.159	309.464
Gaziosmanpaşa	1.783	2.496	387	56.617	10.095

Kaynak: İEM, S. No: 47909374.85354.(22131)-2019/1354.

Türkiye Uyuşturucu ve Uyuşturucu Bağımlılığı İzleme Merkezi (TÜBİM) verilerine göre, ülkemizde uyuşturucu kaçakçılığı, genellikle İran'a sınırı olan illerimiz üzerinden gerçekleşmektedir (TÜBİM 2017:22). İran üzerinden ülkemizin transit kullanılması ile Avrupa'ya yapılan uyuşturucu kaçakçılığının temelini eroin oluşturmakla birlikte, Türkiye eroinin Avrupa'ya sevkiyatında transit ülke ve Avrupa'da üretilen sentetik uyuşturucular bakımından ise hedef ülke konumundadır. PKK/KCK terör örgütü, Kuzey Irak'taki kamplarında imalathane kurarak eroin imal etmekle birlikte, bahse konu iki yönlü uyuşturucu trafiğinde de aktif faaliyet göstermektedir (TÜBİM 2017:22). Avrupa Polis Teşkilatı (EUROPOL) tarafından oluşturulan 2013 Terörizm Durum ve Trend (TE-SAT) raporunda yer alana ve PKK/KCK'nın terör faaliyetlerini finanse ettiğini ispatlaması bakımından şu ifade çok, önemlidir (Başyigit, 2015:45):

PKK/KCK Türk sınırını geçen uyuşturucu kaçakçılarından aldığı vergiler aracılığıyla para toplamaktadır. Ayrıca PKK/KCK, uyuşturucuların Türkiye üzerinden Avrupa'ya ulaştırılması ve AB'de dağıtımı ve satışının her aşamasında kâr almaktadır. Buna karşılık olarak kaçakçılar tarafından genellikle PKK'dan korunma ve anlaşmazlıkların çözümü için arabuluculuk talep edilmektedir.

Sigara, alkol, akaryakıt ve göçmen kaçakçılığı da örgütlerin finans kaynakları arasında yer almaktadır (Başyigit, 2015:45). Kısa sürede az emekle çok para kazandırması nedeniyle, PKK'nın en fazla önem verdiği finans kaynağı narkotik madde kaçakçılığı olup, diğer nedenleri aşağıda sunulduğu gibidir (Aydın,2007:183):

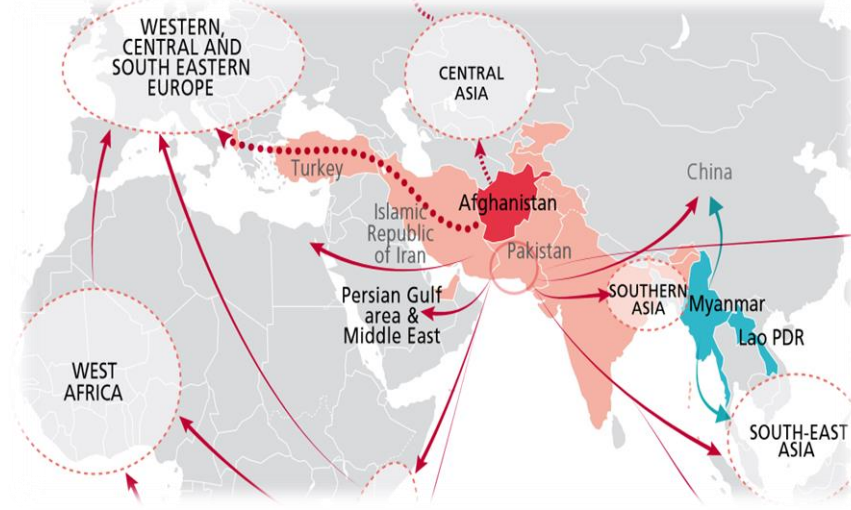
- Uyuşturucunun üretim fiyatına oranla çok daha pahalı fiyatlardan alıcı bulması,
- Müşterinin her yerde bulunabilmesi,
- Miktar-Kazanç oranlamasına göre, daha az yer kaplaması ve nakliyesinin diğer kaçak mallardan daha kolay yapılabilmesi,
- Yüksek getiri nedeniyle, pazarlayacak ara elaman temininin kolaylıkla bulunabilmesi ve
- Sürekli nakit para akışını sağlamasıdır.

3.2. PKK'nın Altın Hilal Yapılanması ve Balkan Rotası

Dünyada uyuşturucu maddelerinin üretimi başlıca iki bölgede gerçekleşmektedir. Afganistan, Pakistan ve İran'ı kapsayan bölge Altın Hilal olarak ifade edilirken, Laos, Tayland ve Birmanya'yı kapsayan alan Altın Üçgen olarak adlandırılmaktadır (TBMM Zabıt Tutanakları, B-17/ O-1, 13.11.1996).

Türkiye coğrafi konum olarak narkotik madde üretim merkezlerinden biri olan Altın Hilal Bölgesi'ne komşu olup, Bu bölgede üretilen uyuşturucunun Avrupa'ya pazarlanması aşamasındaki rotanın kilit noktasında yer almaktadır. Bu güzergâha, "Balkan Rotası" adı verilmektedir ve bu rota uyuşturucu trafiğinin en yoğun yaşandığı rotadır. Belirtilen nedenlerle, Avrupa uyuşturucu pazarına sevk edilen uyuşturucunun %80'inin Türkiye üzerinden aktarıldığı ifade edilmektedir (UNODC, 2016:13)

Şekil 1. Afganistan'dan Avrupa'ya Kadar Uzanan Ve "Balkan Rotası" Olarak Adlandırılan Narkotik Madde Güzergâhı.

Kaynak: UNODC, "Main trafficking flows of heroin" *World Drug Report*, New York: 2016, p13.

Ülkemizde dolaşımda olan, uyuşturucu maddeler genellikle Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ndeki yasadışı sınır geçişleriyle ve hudut kapılarından yasal geçiş yapan araçlarla ülkemize sokulmaktadır (Ekici ve Williams, 2011:8). Sınırlarımıza giren bu uyuşturucu maddeler, başta İstanbul olmak üzere, Batı bölgelerimizde yer alan bazı illerimize sevk edilmekte ve oradan da Avrupa ülkelerine gönderilmektedir (Ekici ve Williams, 2011:8). Belirtilen rotada PKK finansal ayağını güçlendirmek amacıyla faaliyet göstermekte olup, Altın Hilal olarak adlandırılan bölgede üretilen uyuşturucunun Avrupa'ya ulaştırılmasında aşamasında rol üstlenmektedir.

Dünya üzerinde faaliyet gösteren hemen hemen tüm terör odakları narkotik madde ticaretiyle uğraşmakla birlikte, bu durumu toplumdan gizlemeye çalışmaktadırlar. Uyuşturucu madde kullanımı ve satışı tüm dünyada insanlık suçu kategorisinde değerlendirilmektedir. Bu nedenle örgütler bu faaliyetlerini gizli olarak devam ettirme eğilimiyle devam ederken halk arasında sosyal mühendislik yaparak narkotik maddelere karşı mücadele ettikleri görüntüsünü vermeye

çalışmaktadırlar. Terör örgütlerinin tüm bu çabalarına karşın PKK ve narkotik madde ticareti arasındaki bağlantı, çok sık olmamakla birlikte yer yer ispatlanabilmektedir (EMCDDA, 2007: 68). Bölücü terör örgütü üst düzey yöneticilerinden Şemdin Sakık, Diyarbakır Cezaevi'nde, TBMM İnsan Hakları Komisyonu'yla yaptığı görüşmede şu ifadelerde bulunmuştur: *Bizim paramızın kaynağı uyuşturucu kaçakçılığındandı. Türkiye-Ortadoğu eksenindeki uyuşturucu kaçakçılığından PKK ve Apo hep önemli pay aldılar. Bu paralarla da silah satın aldık* (EMCDDA, 2007: 68).

Söz konusu açıklamalar PKK'nın narkotik madde ticareti ile bağlantısının en üst düzeyde ifadesi olarak kayıtlara geçmiştir. Ayrıca örgütün finans kaynaklarına yönelik yapılan araştırmalarda terör örgütünün maddi gelir kaynakları incelenmiş ve narkotik madde ticareti başta olmak üzere, kaçakçılık faaliyetlerinin hemen her türünde terör örgütlerinin etkin olduğu belirlenmiştir (Aykın ve Sözmen, 2008; Gürel, 2015; Karatay ve Kapusuzoğlu, 2011). Ayrıca, terörist ifadelerinin incelendiği bir diğer çalışmada da, PKK'nın doğrudan ve dolaylı olarak narkotik madde kaçakçılığında rol aldığına yönelik maddi kanıtlar elde edilmiştir. Avrupa Birliği Polis Teşkilatı'nın (EUROPOL) 2013 yılı raporunda yer alan "Terörizmin Finansmanı" başlığı altında yapılan değerlendirmede, yakalanan örgüt üyelerinin ifadelerinde ve örgüt mensuplarının buldukları merkezlere yapılan operasyonlarda neticesinde PKK ve narkotik ticareti arasında sıkı bir bağlantı olduğu belirtilmiştir (EUROPOL TE-SAT, 2013, 11-28)

Türkiye Cumhuriyeti Emniyet Teşkilatı'nın operasyonları neticesinde elde edilen PKK ve narkotik madde ticaretine yönelik elde edilen bulgular Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Organize Suçlarla Mücadele Bürosu'na (UNODC) bildirilmiş ve bu kapsamda, terör örgütünün uyuşturucu ticareti UNODC raporlarında da yansımıştır (Drugs, Crim...2005).

Yukarıda belirtilen tüm bu raporlar doğrultusunda, ABD Hazine Bakanlığı 2009 yılında, terör örgütü PKK'nın lider kadrosunda yer alan, "Murat Karayılan, Ali Rıza Altun ve Zübeyir Aydar'ı, özel olarak belirlenmiş uyuşturucu Kaçakçısı" ilan etmiştir (Ekici ve Williams, 2011:20). PKK ise bu bağlantının ispatlanmasını müteakip uyuşturucuyla ilgili yeni bir yapılanmaya giderek 2009 yılında PKK'dan bağımsız gibi yansıtılan, Altın Hilal yapılanmasında faaliyet göstermeye

başlamıştır. Buna ek olarak, PKK iç piyasadaki uyuşturucu pazarını tamamen denetleme ve kayıplarını giderme amacına yönelmiştir. Bu durum aşağıda sunulan tablolara ve raporlara da yansımıştır.

3.3. İstanbul'da Narkotik Ticaretinde Terör Örgütü PKK Faktörüne Yönelik Maddi Deliller

90'lı yıllarda Türkiye üzerinden geçen uyuşturucu trafiğinin yüzde 30 ilâ 40'ı PKK tarafından kontrol edilirken, Avrupa'ya giren uyuşturucunun ise yüzde 93'ü, PKK tarafından kontrol edilmekteydi. 2018 yılı itibariyle ise PKK'nın uyuşturucu ticaretindeki rolü geçmişe nazaran zayıfladığından, Avrupa'ya giren uyuşturucudaki kontrol payı yüzde 50'ye kadar gerilemiştir (TBMM Zabıt Tutanakları, 1996: B-17/ O-1, 13.11). Avrupa'da pazar payı daralan PKK, yurt içindeki narkotik madde satışının tamamını kontrol edebilme amacına yönelerek kayıplarını tolere etme gayretinde olmuştur. İstanbul'da narkotik madde yoğunluğunun artışının gözlemlenmesinde, büyük olasılıkla PKK'nın bu stratejisinin önemli bir payı vardır. Bu nedenle ki, İstanbul'da görev yapan emniyet birimleri narkotik madde ve terör operasyonlarını koordinasyon halinde yürütmektedirler. Belirtilen nedenlerle, İstanbul'da narkotik maddenin sevki, idaresi ve satışına yönelik yapılan operasyonlar PKK'ya karşı verilen silahlı mücadeleyle eşit değerlendirilmeye başlanmıştır.

Tablo 2. İstanbul Emniyet Müdürlüğü (İEM) Resmi Kayıtlarına Göre 2014-2018 Yılları Arasında, Narkotik Olaylara Yönelik İstatistiksel Veriler.

İSTANBUL GENELİ TÜM BİRİMLER NARKOTİK OLAYLARI	2014	2015	2016	2017	2018 07.11.2018
Olay Sayısı	21.395	13.695	20.298	33.066	40.583
Şüpheli Sayısı	28.336	19.122	30.545	47.226	55.693
Eroin (gr)	1.444.951	1.131.070	561.210	1.561.740	1.208.318
Kokain (gr)	361.680	311.233	364.378	551.695	264.401
Esrar (gr)	3.178.665	2.797.916	5.096.175	5.888.876	4.463.511
Hint Keneviri (Kök)	860	4.591	1.623	4.675	9.552
Sentetik Kannabinoid (gr)	142.956	370.519	177.629	533.463	324.520
Sent. Kann. Hammaddesi (gr)	190.051	52.251	63.460	80.206	21.400
Ecstasy + Captagon / Hap (adet)	403.244	1.583.900	1.265.637	5.776.756	6.448.562
Metamfetamin (gr)	28.351	71.227	45.459	75.240	80.858
Amfetamin (gr)	7	197	2.960	4.162	1.362
Afyon Sakızı (gr)	64.186	191.432	156.908	192.477	173.246
Khat (gr)	158.300	237.292	250.908	94.789	66.209
Metilamin (gr)	0	0	0	0	1.100.000
MDMA (gr)	0	0	0	0	204.536
Toplam Uyuşturucu (gram)	5.569.147	5.163.137	6.719.087	8.982.648	7.908.361
Toplam Hap (adet)	403.244	1.583.900	1.265.637	5.776.756	6.448.562

Kaynak: İEM, S. No: 47909374.85354.(22131)-2019/1354.

Tablo 2’de yer alan veriler doğrultusunda 2014 yılı istatistikleri dikkate alındığında 2018 yılına kadar aradan geçen 4 yıllık süre zarfında, toplam uyuşturucu gram bazında yaklaşık olarak %45 artış gözlemlenirken, uyuşturucu hap ve sentetik uyuşturucu yakalama oranında ise % +1500 civarında, yani 15 kat artış gözlemlenmektedir (İEM, 2019).

Emniyet birimleri tarafından yapılan narko-terör operasyonları, terör örgütlerinin ekonomik gücünü sarsmakla birlikte, Tablo: 3’te de görüleceği üzere, PKK’nın illegal sokak eylemlerine yönelik eylemlerinin de azalmasında da etkili olmuştur. Bu durum toplumsal olaylar ve narkotik ticareti arasındaki gizli bağın gözlemlenebilmesi açısından önemlidir. PKK’nın en önemli maddi kaynaklarına yönelik operasyonların artmasına bağlı olarak, uyuşturucu madde satışı yapan suç örgütlerinin Avrupa menşeli sentetik uyuşturucu satışına yönelmiş oldukları da Tablo 2’den tespit edilebilmektedir.

İstanbul İl Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele ve Asayiş Şube Müdürlüklerinden elde edilen veriler doğrultusunda hazırlanan ve 2016-2018 yılları arasında yapılan operasyonlarda ele geçirilen nar-kotik maddeler ile yakalanan şüphelilerin PKK ile bağlantılarına yö-nelik ispatların bulunduğu 12 adet rapor (İEM, 2019) aşağıda sunul-duğu gibidir:

2016					
Bağcılar	Örgüt faaliyetleri çerçevesinde uyuşturucu madde imali ve ticareti yapmak suçundan toplam 20 şüp-heli yakalanmış, yakalanan şahıslardan 4'ünün te-rör örgütü PKK propagandası yaptığı belirlenmiş, ikamet aramalarında örgüt paçavralarına ek olarak:				
Cinsi	Uyuş-turu-cu Ma-dede	Su-boxo-ne tablet,	Met-hado-ne tablet,	Eroin	Silah
Miktarı	875 gr.	3 adet	8 adet	20 gr.	2 adet tabanca 21 adet fişek ve 1 adet av tüfeği

2016	
Beyoğlu	Terör örgütü propagandası yapmak suçundan Be-yoğlu ilçesinde toplam 1 şüpheli yakalanmış, yapı-lan aramalarda:
Cinsi	Eroin Silah
Miktarı	15 adet * 34 gr. 1 adet tabanca

2017				
Bahçelievler	Terör örgütü propagandası yapmak suçundan ilçesinde toplam 13 adreste eş zamanlı yapılan operasyonlarda 14 şahıs uyuşturucu madde ticareti yapmak ve suç işlemek amacıyla örgüt kurmak veya üye olmak suçlarından yakalanmış, yapılan aramalarda, 1 adet terör örgütü PKK'yı temsil eden bez parçası ele geçirilmiş ve buna ek olarak:			
Cinsi	Kanna- binoid maddesi	Hassas Terazi	Sentetik Kannabi- noid	Hint Keneviri
Miktarı	200 gr.	1 adet	76,6 gr.	3,2 gr.

2017							
Esenyurt Büyük- çekme- ce	Bahçelievler'deki konu ile bağlantılı olarak örgüt faaliyetleri çerçevesinde uyuşturucu madde imali ve ticareti yapmak suçundan ilçesinde toplam 21 şüpheli yakalanmış, ayrıca yakalanan şahıslardan birisinin terör amaçlı izinsiz gösteri yürüyüşü yapmak suçundan kaydının olduğu anlaşılmış ve yapılan aramalarda:						
Cinsi	Er- oin	Sentetik Kanna- binoid	Su- boxone hap	Taş Ko- kain	Ot Es- rar	Ko- kain	Silah ve Fişek
Miktarı	8,5 gr.	27,9 gr. 3,7 gr.	2 adet	0,4 gr.	77 6 gr.	2 gr.	2Adet Ta- banca

2017	
Sabiha Gökçen Havalimanı	Uyuşturucu madde ticareti yapmak suçundan Pendik yapılan çalışmada yakalanan ve Fas'tan ülkemize gelen şüpheli şahsın terör örgütü lehine propaganda yapma suçundan kaydının olduğu anlaşılmış ve yapılan aramalarda:
Cinsi	Esrar
Miktarı	1460 gr.

2017							
Küçükçekmece	Uyuşturucu madde ticareti yapmak, suç işlemek amacıyla örgüt kurmak ve örgüte üye olmak suçlarından Küçükçekmece ilçesinde 20 şüpheli yakalanmış, ayrıca yakalanan şüphelilerden 2'sinin terör örgütü PKK'ya üye olma ve terör amaçlı izinsiz gösteri yürüyüşü yapmak suçundan kayıtlarının olduğu anlaşılmış ve yapılan aramalarda:						
Cinsi	Ecstasy Tablet	Kokain	Sentetik Kannabinoid	Er-oin	Hint Keneviri	Hasas Terazi	Tabanca
Miktarı	2 adet 25 adet	13 gr. 6,5 gr.	1,7 gr.	1,5 gr.	2 gr. 8 gr. 5,1 gr.	1 adet	1 adet

2017		
Avcılar, Pendik, Kocaeli, Darıca	Şüphelilerin resmi belgede sahtecilik, terör amaçlı yardım ve yataklık suçlarında da kayıtlarının olduğu tespit edilmiştir. Yapılan aramalarda:	
Cinsi	Kokain	Para
Miktarı	66 kilo 660 gr.	39,160 dolar.

2018		
Fatih	Uyuşturucu ve uyarıcı madde ticareti yapma veya sağlama-suç işlemek amacıyla örgüt kurmak veya kurulan örgüte üye olmak suçundan Fatih ilçesinde yapılan operasyonlarda 8 şahıs yakalanmış, yapılan aramalarda; ayrıca yakalanan şahıslardan 2'sinin terör örgütü PKK'ya üye olma suçlarından kayıtlarının olduğu anlaşılmıştır. Yapılan aramalarda:	
Cinsi	Hint Keneviri	Sahte kimlik
Miktarı	10 gr.	1 adet

2018		
Maltepe	Uyuşturucu ve uyarıcı madde ticareti yapmaktan yapılan operasyonlarda 17 şüpheli yakalanmış yakalanan şüphelilerden ikisinin terör örgütü PKK'ya üye olmak suçlarından kayıtlarının olduğu anlaşılmıştır. Yapılan aramalarda:	
Cinsi	Taş Kokain	Ecstasy tablet
Miktarı	4,30 gr.	20 adet

2018			
Sultangazi	Uyuşturucu ve uyarıcı madde ticareti yapmaktan ilçesinde yapılan operasyonlarda 3 şüpheli yakalanmış yakalanan şüphelilerden 1'inin devletin ulusal şahsiyetine karşı cürümler suçundan kaydının olduğu anlaşılmıştır. Yapılan aramalarda:		
Cinsi	Uyuşturucu olduğu değerlendirilen toz madde	Hap	Diğer malzemeler
Miktarı	5 kilo 221gr.	32 adet	Uyuşturucu imalatında kullanılan elek, leğen, alüminyum tava, spatula.

2018				
Bayrampaşa, Fatih Eyüpsultan	Örgüt faaliyeti çerçevesinde uyuşturucu madde ticareti yapmak suçundan ilçelerinde yapılan operasyonlarda 7 şüpheli şahıs yakalanmış, yakalanan şüpheli şahıslardan birisinin terör örgütü PKK'ya üye olmak suçundan kaydının olduğu tespit edilmiştir. Yapılan aramalarda:			
Cinsi	Ecstasy Hap,	Kokain,	Hassas Terazı,	Diğer Malzemeler
Miktarı	65 bin adet	33 kg.	1 adet	1 Adet 30 tonluk Pres makinesi ele geçirilmiştir.

2018				
Başakşehir	Uyuşturucu ve uyarıcı madde ticareti yapmak suçundan Başakşehir ilçesinde yapılan operasyonlarda 3 şüpheli yakalanmış yakalanan şüphelilerden 1'inin terör örgütü PKK propagandası yapmak suçundan kaydının olduğu anlaşılmıştır. Olayla bağlantılı olarak yapılan diğer aramalarda; 2 şüpheli yakalanmış yakalanan şüphelilerden 1'inin terör örgütü PKK propagandası yapmak suçundan kaydının olduğu anlaşılmıştır. Ayrıca yapılan aramalarda:			
Cinsi	Hint Keneviri	Eroin	Ecstasy Hap	Hassas Terazı.
Miktarı	39 kilo 550 gr.	1450 gr.	486 gr.	1 adet

Yukarıda sunulan 12 adet narko-terör raporu dikkatle incelendiğinde, narkotik konusu ile alakalı yapılan aramalarda PKK terör

örgütüne ait bulgular elde edilmekle birlikte, gözaltına alınan şahısların genel bilgi taramalarından (GBT) elde edilen bilgiler, (İEM, 2019) terör örgütü ve narkotik madde ticareti arasındaki sıkı bağlantıyı göstermektedir.

Yapılan operasyonların akabinde, İstanbul'da narkotik madde ticaretinden elde ettiği kazancı, saha hâkimiyetini kaybetme endişesi yaşayan terör örgütü, legal alanlarda faaliyet gösterme ve örgütün maddi gelirini sürekli hale getirme stratejisine yönelmiştir. Terör örgütünün legal alan faaliyet stratejisini, İstanbul genelinde ifade etmek konu bütünlüğünü bozacağından, ilçe bazında yapılacak bir değerlendirme, bu stratejinin daha net gözlemlenmesine imkân tanıyacaktır.

Narkotik madde satıcılarının İstanbul'da hayata geçirmeye gayret ettikleri bu yeni strateji, örgüt yapılanmasının Avrupa ayağındaki faaliyetleri ile benzer özellikler taşımaktadır. Avrupa'da, terör örgütünün faaliyet gösterdiği alanlar, genellikle, lokanta, büfe veya fast-food restoranlar şeklinde kendini göstermektedir (Aydın, 2007:159). PKK terör örgütünün, Almanya, İngiltere, Avusturya, Macaristan ve Hollanda gibi ülkelerde bu tür legal görünümlü faaliyet alanı bulunmaktadır (Aydın, 2007:159). Bu tip işletmeler, hem örgüte gelir sağlamakta, hem de, örgüt mensuplarının sosyal faaliyetleri açısından koordinasyon merkezi görevini üstlenmektedir (Aydın, 2007:161). İstanbul'da narkotik gelirleri azalan terör örgütü, Avrupa'daki modeli örnek alarak Gazi Mahallesi'nde, ekonomik gelir elde edebilmek amacıyla örgütle bağı ispatlanamayacak nitelikteki kişiler üzerinden çay bahçesi açma, taksi durağı işletme gibi faaliyetlere girişmiş ve örgüte üye kazandırmak amacıyla, belediyeye ait çeşitli yerleri ruhsatsız ve izinsiz olarak işgal etmiştir (Sultangazi'de Terör..., 2018). PKK'nın bu yeni stratejisine fırsat vermemek amacıyla, 2016 yılı 31 Ağustos sabahı İstanbul İl Emniyet Müdürlüğüne bağlı, Terörle Mücadele Şube Müdürlüğü, Çevik Kuvvet Şube Müdürlüğü, Özel Harekât Şube Müdürlüğü, Sultangazi İlçe Emniyet Müdürlüğü ve İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin katılımıyla bir operasyon düzenlenmiş, terör örgütü ile irtibatı tespit edilen 4 taksi durağı, Gazi Halk Meclisi kaçak binası, iki çay bahçesi, yıkılmak suretiyle faaliyetten men edilmiştir (Sultangazi'de Terör..., 2018).

Bu aşamadan sonra, gerek örgütün, gerekse örgüte bağlı kriminal suç örgütlerinin bu stratejisini önlemek amacıyla, örgütlerin kendilerini dokunulmaz ilan ettikleri başta Sultangazi İlçesi Gazi Mahallesi olmak üzere birçok yerde devriye faaliyetlerini artırmış, bu faaliyetler neticesinde ilçede yaşanan olaylarda düşüş gözlemlenmiştir (Gazi Şimdi...,2018). Aşağıda sunulan Tablo 3'deki veriler, Tablo 2'deki verilerle birlikte okunduğunda terör faaliyetleri ve narkotik madde satışı arasındaki bağlantı net bir şekilde gözlemlenebilecektir.

Tablo 3. İEM Resmi Kayıtlarına Göre, İstanbul Sultangazi İlçesi'nde Örgütsel Faaliyetler Kapsamında Değerlendirilen Suç ve Suç Unsurlarına Yönelik İstatistik Bilgiler.

Olay Türü	Yıllara Göre İstatistiksel Değerler				
	2014	2015	2016	2017	2018
Yağma ve gasp olayları.	153	160	213	166	111
Uyuşturucu madde ticareti yapanlara yönelik adli işlem sayısı.	54	59	58	77	114
Kişiyi hürriyetinden yoksun bırakmak.	48	58	46	34	17
Güvenlik güçlerine karşı molotof saldırı eylemi.	26	57	8	0	0
Gösteri yürüyüşü ve toplumsal olaylar.	253	238	127	15	5
Güvenlik güçlerine yönelik saldırılar.	0	5	3	1	2
15-20 yaş arasında kayıp şahıs sayısı.	592	535	692	490	449
Araç kundaklama eylemleri.	34	32	14	3	1
Evden, işyerinden ve otodan hırsızlık.	2942	2328	2824	2456	1729

Kaynak: İEM, S. No: 47909374.85354.(22131)-2019/1354.

Terör örgütleri ve taşeronu olan organize suç örgütleriyle mücadele amacıyla, İstanbul'da "Rasyonel Tespit-Önetkin Polislik Teorisi"³ hayata geçirilmiş ve oldukça önemli başarılar elde edilmiştir. Tablo 2'deki veriler dikkatle incelendiğinde, 2014-2018 yılları arasında uyuşturucu madde satıcılarına karşı yapılan operasyonlarda %100 artış sağlanırken, terör örgütünün uyuşturucudan elde ettiği gelirin bitme noktasına gelmesi aşamasında güvenlik güçlerine yapılan saldırıların ve kitlesel eylemlerin minimum seviyeye indiği gözlemlenmektedir. Bu durum terör örgütü ve uyuşturucu maddelerin sevk, idare ve pazarlanması arasındaki nitelikli bağlantıyı ortaya koymaktadır. Ayrıca, Gazi Mahallesi'nde uyuşturucu maddelere yönelik operasyonların artmasını müteakip çok ilginç bir şekilde kayıp çocuk sayısında da önemli bir düşüş gözlemlenmektedir. Bu veriler, narko-terör ve kayıp çocuklar arasındaki düşündürücü ve bir o kadar da çarpıcı ilişkiyi gözler önüne sermektedir. Dahası, terör örgütü PKK içerisindeki çocuk sayısı düşünülünce, örgütün çocukları ağına düşürme ve sosyal dengeyi bozma amaçlı faaliyetleri anlamlı bir bütün haline gelmektedir (Sümer, 2018:7).

SONUÇ

Uyuşturucu kaçakçılığının, Dünya'nın tamamına karşı işlenen insanlık suçu olduğu bilinmekle birlikte, PKK'nın uyuşturucu ticaretindeki rolünü maddi kanıtlarla ispatlayan bilimsel makaleler terör örgütünün gerçek yüzünü tüm Dünya'ya göstermesi açısından çok önemlidir. Gerek Türkiye'de gerekse uluslararası düzeyde yürütülen soruşturmalar terör örgütü PKK'nın, uyuşturucu ticaretinin imalat, sevk ve satışının her aşamasında rol aldığını doğrulamaktadır. İs-

³ İstanbul'da hayata geçirilen bu teorinin aşamaları 7 ana maddeden oluşmaktadır: 1- Sorunların güvenlikçi yaklaşım çerçevesinde tespiti. Toplum tarafından kanıksanmaya yüz tutmuş suç unsurlarının belirlenmesi. 2- Çözüm önerilerinin analizi, analiz neticesinde belirlenen ilkelerin (vatandaşın-suç örgütlerinin reaksiyonunun ölçülebilmesi amacıyla) sahada ilk kez tatbiki. 3- Sahadaki ilk uygulama neticesinde, vatandaşın pozitif, suç örgütlerinin negatif tepki verdiği konularda, ileri aşamalı tedbirlerin hayata geçirilmesi. 4- Örgütlerin negatif tepki verdiği sorunların aşamalar halinde yok edilmesi. 5- Suç mahallinin suç işlenemez hale getirilmesi. 6- Güvenliğin ve vatandaşın güvenlik algısının, kalıcı hale getirilmesi amacıyla, toplum destekli mücadele aşamasına geçilmesi. 7- Teorinin uygulandığı suç mahallinde, suç unsurlarının sembolik izlerin yok edilmesi.

İstanbul Emniyet Müdürlüğü'ne bağlı, Terör ve Narkotik Şube Müdürlükleri tarafından gerçekleştirilen operasyonlarda yakalanan şahıslar, ele geçirilen örgütsel dokümanlar ve narkotik maddeler örgütle uyuşturucu ticareti arasındaki bağı ispatlar niteliktedir.

Ülkemizin Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yaşadıkları terör sorunu ve buna bağlı nedenlerle oluşan işsizlik sorunu nedeniyle, İstanbul'a göç eden vatandaşlarımız, PKK tarafından hedef alınmaya devam etmektedir. Çalışmada sunulan raporlar göstermektedir ki, özellikle işsiz kalan gençleri yüksek gelir vaadiyle tuzağına düşüren terör örgütü PKK, gerek örgütün ara eleman ihtiyacını karşılayabilmek, örgütsel faaliyetlerin finansman açığını kapatmak amacıyla İstanbul'u bir merkez üs yapma gayretinde olmuştur.

Özellikle Tablo 3'te görüldüğü üzere Narkotik madde ticaretine yönelik operasyonların artması neticesinde; PKK'nın silahlı eylemlerinde, teşvik ettiği illegal yürüyüşlerde önemli düşüş yaşanması ve kayıp çocuk sayısındaki azalma örgütün faaliyetlerini ispatlar niteliktedir. Buna ek olarak çalışmada sunulan tüm raporlar, terör örgütünün eylemsellik oranları bağlamında değerlendirildiğinde, PKK ve narkotik madde arasındaki bağımlı ilişki daha net gözlemlenebilmektedir.

KAYNAKÇA

- Aydın, T. (2007). Türkiye'de Narko Terörizm Ve PKK/Kongra-Gel Terör Örgütü'nün Rolü. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı Siyaset Ve Sosyal Bilimler Bilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Aykın, H. & Sözmén, H. K. (2008). *Terörün Finansmanı*, MASAK Yayınları, Ankara.
- Başkurt, İ. (2003). Gençlik, Madde Bağımlılığı Ve Korunma Yolları (Psiko-Sosyal Bir Yaklaşım). *İÜ İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Yıl: 20 (8), 73-114.
- Başığit, F. (2016). "Bölücü Terör Örgütünün Finansmanında Uyuşturucunun Rolü", (Derleyen M. Hakan Çayhan), *İdarecinin Sesi Dergisi*, 170, 44-50.

- Bureau for International Narcotics and Law Enforcement Affairs, (1992). *International Narcotics Control Strategy Report*.
- Canlı Bombaların 5 Özelliği, Erişim Adresi: http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/dunya/387515/iste_canli_bombalarin_5_ozelligi.html#, Erişim tarihi: 10.11.2018.
- Doğan Y. (2003). *Şemdin Sakık'tan TBMM'ye itiraflar*, Hürriyet. Erişim adresi: <http://www.hurriyet.com.tr/semdin-sakiktan-tbmmye-itiraflar-124651>
- Drugs, Crime and Terrorist Financing Breaking the Links. (2005). Conference on Combating Terrorist Financing Vienna, United Nations Office on Drugs and Crime. Erişim adresi: <http://www.unodc.org/pdf/ED%20speech%20to%20OSCE.pdf>
- Ekici, B. & Phil W. (2011) “*The PKK and Kurdish Drug Networks: Cooperation, Convergence or Conflict*” *The PKK: financial sources, social and political dimensions*, (Author, Strozier, Charles B) Saarbrücken: 1-31.
- EMCDDA, 2007 Yıllık Raporu, (2017). Reitox Ulusal Temas Noktası Türkiye Bağımlılık Yapıcı Maddeler ve Bağımlılık İle Mücadele. *2007 Yılı Ulusal Raporu*, Ankara.
- EUROPOL, TE-SAT, (2013) Raporları, Erişim adresi: <https://www.europol.europa.eu/activities-services/main-reports/eu-terrorism-situation-and-trend-report>
- Gazi Şimdi Mahalle Oldu. (08.05.2018). Erişim Adresi: <https://www.yenisafak.com/gundem/gazi-simdimahalle-oldu-3279963>.
- Gökpınar, M. (2005). Sosyal ve Kriminal Boyutlarıyla Organize Suç, *TBB. Dergisi*, 60, 214-234.
- Gürel, S., Terör ve Terör Örgütlerinin Finans Kaynakları, *Uluslararası Yönetim ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2-4, 15-27.
- İstanbul İl Emniyet Müdürlüğü (İEM). (2019). S.N: 47909374.85354.(22131)-2019/1354.
- John B. H. (1940). Holiness Religion: Cultural Shock and Social Reorganization. *American Sociological Review*. 5(5), 740-747.

- Karatay, Ö., Kapusızoğlu, M. ve dğr., (2011). “Mali ve Ekonomik Suçların Terörün Finansmanı Bağlamında Değerlendirilmesi”, *Ekonomi Bilimleri Dergisi*, 3-1, 115-121.
- Kazan, H. (2006). Terör-Medya İlişkisi ve Medyada Terör Haberciliği. *Güvenlik Stratejileri Dergisi*, 12-24, 109-146.
- KOM Daire Başkanlığı, (2005). *Narkoterörizm*, Yayınlanmamış Resmi Rapor, Ankara.
- KOM Daire Başkanlığı, (2012). *Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Raporu*, Yayınlanmamış Resmi Rapor, Ankara.
- Murat, S. (2008). Doğum Yerlerine Göre İç Göçler. Sosyal Siyaset Konferansları, *Prof. Dr. Haşmet Başar’a Armağan Özel Sayısı*, İ.Ü. Yayınları, 84-140.
- Oral, B. G. (2016). Terörizmin Finansmanı ile Mücadelede Vergileendirme ve Terör İlişkisi. *MCBÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 14-4, 341-358.
- Ruken, M. (2017). Uyuşturucu Satıcıları: Damgalanmışların Suç Ve Ceza Anlayışı. *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi*, 20-2, 173-199.
- Snodgrass, J. (1976). Clifford R. Shaw & Henry D. McKay: Chicago Criminologists, *The British Journal of Criminology*, 16(1). 1-19.
- Soner, B. A & Aslan Ö. (2017). *PKK'nın Bölgesel Terör Ağı Yapılanması*, Polis Akademisi Yayınları.
- Sultangazi'de Terör Operasyonu. (11.12.2018). Erişim Adresi: <https://www.cnnturk.com/turkiye/sultangazide-terror-operasyonu5>, Erişim tarihi 16.01.2019.
- Sümer, F. (2018). PYD/YPG'nin Çocuk Askerleri. *Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı*, 237, 6-29.
- TBMM Zabıt Tutanakları, (13.11.1996). B-17/ O-1.
- Türk Ceza Kanunu (TCK). (2004). İkinci Bölüm-Madde: 188. Erişim adresi: <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5237.pdf>
- TÜGİAD Raporu, (1996). *Türkiye'de Madde Bağımlılığı*. (Derleyenler: Kültegin Ögel, Defne Tamar, Duran Çakmak) Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi Alkol Madde Araştırma ve Tedavi Merkezi: İstanbul.

UNODC, (2016). *Drug Supply and Market World Drug Reprot*. New York: United Nations Publication.

Yıldırım, A. (2014). Sosyo-Kültürel Yapı ve Suç Olgusu Arasındaki İlişki: Malatya İli Örneği. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 16/1-7, 2014.